

X. Oikeusaputoimisto.

Oikeusavustajan kertomus Helsingin kaupungin vähävaraisten oikeusaputoimiston toiminnasta vuonna 1921¹⁾ oli seuraava:

Joulukuun 15 p:nä 1920 pidetyssä kaupunginvaltuuston kokouksessa valittiin oikeusapulautakunnan jäseniksi vuodeksi 1921 professori W. Chydenius, vanhempi hallintosihteeri O. Möller, lakitiedettenkandidaatti S. J. Pentti, asianajaja R. Itkonen ja hovioikeudenauskultantti V. Joutsenlahti. Näistä valitsi sittemmin oikeusapulautakunta puheenjohtajakseen professori Chydeniuksen ja varapuheenjohtajakseen lakitiedettenkandidaatti Pentin.

Huhtikuun 13 p:nä 1921 vahvisti kaupunginvaltuusto oikeusaputoimistolle uuden johtosäännön, joka ainoastaan vähän poikkeaa aikaisemmin voimassa olevasta. Siihen tehdyistä muutoksista mainittakoon, että toimiston nimestä on jätetty pois sanat »vähävaraisia varten», että oikeusapulautakunnan sijaan on tullut »johtokunta» sekä että oikeusaputoimiston apulaisen asettaa johtokunta eikä kuten ennen kaupunginvaltuusto.

Marraskuun 30 p:nä 1921 myönsi kaupunginvaltuusto tehdystä anomuksesta toimiston johtajalle, varatuomari G. Poppiukselle, joka koko vuoden 1921, syyskuuta lukuunottamatta, on kivulloisuuden takia nauttinut virkavapautta, virkaeron tammikuun 1 p:stä 1922 lukien sekä täyden eläkkeen 25 vuoden palveluksesta. Varatuomari Poppiuksen virkavapauden aikana on hänen virkaansa hoitanut apulaisoikeusavustaja V. Falck, jonka tointa taas on hoitanut varatuomari C. Ugglä.

Oikeusapulautakunta, sittemmin johtokunta, kokoontui vuonna 1921 kaikkiaan seitsemän kertaa, jolloin oikeusaputoimiston juoksevia asioita käsiteltiin.

Kun oikeusaputoimiston menosääntö, joka vuonna 1920 nousi 22,680 markkaan kalliinajan takia ei myöskään vuonna 1921 riittänyt toimiston menojen peittämiseksi, oli palkkio viransijaisten palkkaamiseksi oikeusavustajain loma-ajaksi korotettu 1,600 markasta 3,000 markkaan sekä määräraha sekalaisia menoja, siivousta y. m. varten 5,000 markasta 6,000 markkaan, jotenka toimiston menosääntö kertomusvuodelta nousi 26,080 markkaan. Tähän tulee lisäksi oikeusavustajain lisätyt palkkaedut kalliinajan lisäyksen muodossa.

Oikeusaputoimisto on vuoden varrella entistä enemmän saanut toimeksiantoja Tukholman kaupungin oikeusapukonttorilta, jonka välitystä toimiston puolestaan ei ole tarvinnut kertaakaan käyttää. Muista ulkomaalaisista samanlaatuisista laitoksista on vain Kontoret for fri Retshjælp i Kristiania

¹⁾ Osa kertomusta seuranneita taulutietoja on jätetty pois tästä.

kerran kääntynyt toimiston puoleen. Sitä vastoin on oltu molemminpuoleisessa yhteydessä erinäisten maassa olevien köyhäinasianajajain kanssa.

Muutoin jatkui oikeusaputoimiston toiminta vuonna 1921 entiseen tapaan. Toimistoa on käytetty jonkun enemmän kuin lähinnä edellisinä vuosina, kuten allaolevista luvuista ilmenee.

Käyntejä oli kertomusvuonna 4,067, vuonna 1920 3,877, vuonna 1919 3,762 ja vuonna 1918 2,162 ja ryhmittyivät ne vuoden eri kuukausien kesken seuraavasti:

Tammikuu (24 päivää)	309	Heinäkuu (24 päivää)	254
Helmikuu (24 »)	252	Elokuu (26 »)	383
Maaliskuu (24 »)	373	Syyskuu (26 »)	358
Huhtikuu (26 »)	423	Lokakuu (26 »)	352
Toukokuu (25 »)	377	Marraskuu (26 »)	412
Kesäkuu (24 »)	293	Joulukuu (24 »)	281
		Yhteensä	4,067

Oikeusaputoimisto oli, kuten ylläolevasta taulukosta näkyy, vuoden varrella avoinna 299 päivää, joten siis päivittäisiä käyntejä oli keskimäärin 13.6, vuonna 1920 12.8 ja vuonna 1919 13.1. Suurin päivittäinen käyntien luku oli 34 ja vähin 1.

Vuoden varrella käsiteltiin 454 eri asiaa, joista 436 oli saapunut vuonna 1921 ja 18 oli ratkaisematta edelliseltä vuodelta. Kirjallisia toimituksia oli 535, niistä hakukirjoja 227.

Säätyensä ja amnattinsa sekä sukupuolensa mukaan ryhmittyivät kävijät seuraavasti:

	Mp.	Np.	Yht.		Mp.	Np.	Yht.
Työntekijöitä	28	21	49	Perämies	1	—	1
Palkkollisia	—	85	85	Merimiehiä	2	—	2
Käsityöläisiä	35	39	74	Koneenkäyttäjä	1	—	1
Liikeapulaisia	1	8	9	Keittäjättäriä	—	5	5
Konttoriapulaisia	—	3	3	Siivoojattaria	—	11	11
Avio- ja leskivaimoja	—	171	171	Taloudenhoitajattaria ..	—	2	2
Neitejä	—	3	3	Talonmiehiä	5	—	5
Kirjeenkantaja	1	—	1	Hallikauppias	1	—	1
Autonkuljettaja	1	—	1	Sotilas	1	—	1
Konekirjoittajatar	—	1	1	Ajuri	1	—	1
Tarjoilijattaria	—	2	2	Juoksupoikia	3	—	3
Sairaanhoitajatar	—	1	1	Yövahti	1	—	1
Kylvettäjä	—	1	1	Poliisikonstaapeli	1	—	1
Kirjaltajia	2	—	2				
				Yhteensä	85	353	438

Vuoden varrella käsiteltyjen juttujen ryhmittyminen laatunsa mukaan käy selville seuraavasta yhdistelmästä:

Velvoiteoikeuteen kuuluvia asioita:		Perheen elatus	50
Vuokrasopimuksia	26	Aviottomain lasten elatus	79
Työ- ja työehtosopimuksia	73	Perintöoikeuteen kuuluvia asioita ..	5
Muuta saamisioikeuksia	46	Testamenttioikeuteen kuuluvia asioita	1
Esineoikeuteen kuuluvia asioita	5	Yleisiä veroja kosk. asioita	7
Perheoikeuteen kuuluvia asioita:		Vähäpätöisiä rikosasioita	14
Avioiriitoja	10	Erinäisiä tiedusteluja, hakemuksia,	
Avioeroja	47	valituksia y. m.	87
Kihlauksen purkaus	1		
Pesäeroja	3	Yhteensä	454

Vireille pannuista jutuista ja asioista tuli, mikäli oikeusaputoimiston toimenpiteestä riippui, vuoden varrella lopullisesti ratkaistuiksi ja kirjoista poistetuiksi 438, niinkuin näkyy alempana olevasta taulusta:

Sopimalla ratkaistu	49	Annettu eri viranomaisille	113
Oikeudenkäynnillä ratkaistu	91	Juttuja, joissa toimisto otti haasteen, mutta ei ajanut juttua	15
Erinäisistä syistä jätetty sillensä ..	170		
			Yhteensä 438

Edellä mainitut, eri viranomaisille annetut 113 asiaa jakautuivat eri virastojen ja viranomaisten kesken seuraavasti:

Valtioneuvosto	27	Uudenmaan läänin kutsuntalauta- kunta	2
Korkein oikeus	24	Helsingin tutkijalautakunta	7
» hallinto-oikeus	2	» vuokralautakunta	3
Turun hovioikeus	5	Valtion tapaturmalautakunta	1
Tullihallitus	1	Helsingin passitoimisto	1
Vankeinhoitohallitus	1	Vapausarmeijan avustuskomitea	1
Uudenmaan läänin maaherra	14	Raaseporin kihlakunnan kruunun- vouti	1
Porvoon hiippakunnan tuomiokapituli	16	Leppävirran kirkkoherranvirasto ..	1
Helsingin maistraatti	5		
Helsingin rahatoimikamari	1		
			Yhteensä 113

Se seikka että 170 asiaa jätettiin sillensä, johtui enimmältä osalta siitä, etteivät oikeudenetsijät, sen jälkeen kuin oikeusaputoimisto oli ryhtynyt ensimmäiseen toimenpiteeseen, enää palaaneet, mutta myöskin siitä, ettei ollut toiveita juttujen voittamisesta oikeudenkäynnillä sekä siitä, että hakijat joko eivät tahtoneet tai voineet esittää varattomuudentodistusta.

Haaste oli otettu 15 jutussa, mutta näitä juttuja ei oikeusaputoimisto sittemmin ajanut, osin syystä, että haaste oli otettu Helsingin ulkopuolella sijaitseviin oikeuksiin, joissa toimiston virkamiehet, voimassaolevan ohjesäännön mukaan, eivät ole velvolliset avustamaan oikeuden etsijöitä, osin syystä etteivät hakijat ilmoittaneet toimistolle, milloin jutut tulisivat esille lääkäläisessä raastuvanoikeudessa.

Oikeudenkäynnillä ratkaistusta 91 jutusta voitettiin 72 ja hävitettiin 19. Kaupungin raastuvanoikeudessa esiinnyttiin kaikkiaan 204 kertaa 138 päivänä.

Vuoden päättyessä oli 16 asiaa lopullisesti ratkaisematta. Näistä oli 4 oikeudenkäynnin ja 2 eri viranomaisten ratkaisun varassa.